

Lapin liiton lausuntopyyntö - Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023–2024

KH 23.09.2024 § 260
5042/00.04.03/2024

Valmistelija

Kaupunginarkkitehti Harri Ryyänen 040 7048 720

Lapin liitto on pyytänyt lausuntoa Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvityksestä 2023-2024. Lausunnolla oleva selvitys on täydennetty versio Lapin liiton teettämän Lapin tuulivoimaselvitys 2022:sta, josta Tornion kaupunginhallitus on lausunut 20.02.2023 § 48. Täydennettyyn selvitykseen on otettu tarkasteluun mukaan myös aurinkovoimala-alueet. Jokaisesta kunnasta on esitetty kaksi potentiaalista aurinkovoimala-aluetta paikkatietoanalyysien perusteella.

Tuulivoima-alueet

Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024 luonnoksessa potentiaaliset tuulivoimala-alueet Tornion kaupungin alueella ovat ennallaan vuoden 2022 selvitykseen nähden. Tornioon on listattu yksi alue; 38 Haapamaa potentiaalisena, ei vielä kaavoitukseen otettuna alueena. (Liite 1a_Kohdekortit_tuulivoima, s. 172-175)

Tornion kaupunki pyytää lisäämään käynnissäoleviin tuulivoimahankkeisiin selvityksen sivulle 172 Haapamaan tuulivoima-alueen. Haapamaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavoitusaloite on hyväksytty KH § 16 15.1.2024. Tuulivoimaosayleiskaavan alue on hieman selvityksen aluetta 38 laajempi, kuvassa 21 (Liite 1a_Kohdekortit_tuulivoima, s. 172) sinisellä viivalla esitetyn aluerajauksen mukaisesti.

Tornion kaupungin toteaa, että Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024:ssä on otettu riittävällä tarkkuudella huomioon Tornion kaupungin potentiaaliset tuulivoima-alueet sekä alueet, joille tuulivoiman toteuttaminen voi aiheuttaa merkittäviä haittoja asutukselle ja muulle maankäytölle. Tornion kaupunki ei katso enää olevan tarvetta esittää lisätuulivoiman suunnittelua kaupungin alueelle aiemman, 20.02.2023 annetun lausunnon mukaisesti.

Aurinkovoima-alueet

Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024:ssä teetetyn soveltuvuusmallinnuksen perusteella aurinkovoimalle potentiaalisia alueita sijoittuu enimmäkseen Lapin maakunnan lounais- ja keskiosiin. Näillä alueilla ei-alueet ovat pienialaisempia ja korkeuserot vähäisempiä, ja infrastruktuuria on tiheämmässä kuin pohjois- ja itäosissa. Selvityksessä on tarkoitus tarjota selkeät perustiedot kunkin potentiaalisen aurinkovoima-alueen sijainnista, koosta ja muista keskeisistä ominaisuuksista.

Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024 osoittaa (Liite 1b_Kohdekortit_aurinkovoima, s. 44-45) kuntakohtaisissa kohdekorteissa aurinkovoiman tuotannolle Tornioon kaksi aluetta: 37 Koivulehto ja 38 Isojänkkä.

Koivulehdon alue 37 on laajuudeltaan 172 ha, josta noin puolet viljelyssä olevaa peltoaluetta ja loppuosa havu- ja lehtimetsäaluetta. Isojänkän alue 38 on laajuudeltaan 126 ha, josta n. 118 viljelyssä olevaa peltoaluetta, lopun ollessa metsäaluetta.

Tornion kaupunki huomauttaa, että voimassaolevan yleiskaava 2009 mukaan maa- ja metsätalousvaltaisille alueilla (M) peltoalueille sallitaan vain maatalouteen liittyvä rakentaminen.

Tornion kaupunki toteaa, että huoltovarmuuden kannalta ei voida pitää tavoiteltavana viljelykäytössä olevien peltojen osoittamisen muuhun kuin viljelyyn (maa- ja metsätalous), joten esitetyt sijainnit voidaan pitää vähintäänkin haasteellisina.

Tornion kaupunki pyytää, että esitettyjen alueiden sijaan (Koivulehto 37 ja Isojänkkä 38) tarkasteluun otettaisiin kaksi aluetta parhaillaan käynnissä olevasta yleiskaava 2040-päivityksen valmisteluaineistosta Lapin liitolle erikseen toimitettavan yleiskaavan valmisteluaineiston teemakartan mukaisesti (Teemakartta Erityisalueet Tornion yk 2040). Yleiskaavan päivitystyössä on pyritty löytämään ja osoittamaan potentiaalisia aurinkovoimaloiden sijainnit toimintansa loppupuolella olevista tai päätyneistä turpeen- ja maa-ainestenottoalueista.

Vaikutukset matkailuun

Lapin tuulivoimaselvityksen 2023-2024 liitteessä Liite 2_Vaikutukset matkailuun arvioidaan tuulivoiman mahdollisia vaikutuksia Lapin matkailuun maakuntatasolla. Tarkastelun kohteena ovat seutukuntien merkittävimmät matkailukeskukset ja alueet. Arvioinnissa on otettu huomioon seutukuntien matkailun luonne ja vetovoimatekijät sesongeittain. Raportissa ei ole huomioitu yksittäisten matkailuyritysten toimintaympäristöjä, vaan kuvattu yleisellä tasolla erilaisten ohjelmopalveluiden tarpeita ja yleispiirteitä, sekä niihin kohdistuvia mahdollisia tuulivoimasta johtuvia vaikutuksia.

Liitteessä todetaan seuraavaa Tornion matkailusta:

”Tornion matkailun vetovoimatekijät ovat Tornionjokilaakson kansallismaisema, alueen rajahistoria ja kulttuuri sekä Perämeren kansallispuisto. Alueella on erilaisia matkailuyrityksiä, jotka tarjoavat elämyksiä kuten moottorikelkka- ja koiravaljakkosafareita, lumikenkä-, pyöräily-, revontuli-, kalastus- ja melontaretkiä sekä kulttuuriperintöön liittyviä ohjelmopalveluita ja nähtävyyksiä. Matkailua alueella kehitetään yhdessä Ruotsin Haaparannan kaupungin kanssa, matkailualueena nimeltään HaparandaTornio. Alue haluaa erottautua muista Lapin kunnista Tornionjoen, merellisyyden ja rajakaupunkina. Alueella harjoitettava lippousperinne on aineeton kulttuuriperintö, jolle ollaan hakemassa Unescon aineettoman kulttuuriperinnön statusta. Lippousperinne on haavikalastusta, joka liittyy alueen historiaan ja kulttuuriin ja lukeutuu alueen vahvuuksiin.

Mahdolliset tuulivoimasta johtuvat vaikutukset Tornion matkailuun ovat todennäköisesti vähäiset, ellei tuulivoimalat sijoitu lähelle matkailuyrityksiä tai arvokkaita maisema-alueita. Tornio kehittää matkailuaan Haaparannan kanssa, jonka vuoksi vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös Ruotsin puolen matkailu Tornionjoen rannalla. Tuulivoiman sijoittaminen lähelle Tornionjokea, Matkakosken ja Kukkolankosken lähelle (mv-alue 8414) voi vaikuttaa idylliseen Tornionjokilaakson maisemaan kielteisesti.” (Liite 2_Vaikutukset matkailuun, s.32)

Perämeren kansallispuiston osalta selvityksessä todetaan (Liite 2_Vaikutukset matkailuun, s.33) Kemin ja Tornion rannikon olevan jo varsin rakennettuja ja rannikolla on olemassa tuulivoimaloita ja tehtaita.

Rannikkomaisema ei olennaisesti muuttuisi jos alueella näkyisi uusia tuulivoimaloita. Lähemmäksi saaristoa tai merelle tuotaessa tuulivoimalla voi sensijaan olla kielteisiä vaikutuksia kansallispuistossa koettavaan luotoelämykseen ja saariston herkkään luontoon.

Tornion kaupungin toteaa, että Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023-2024:ssä on otettu riittävällä tarkkuudella huomioon Tornion kaupungin matkailun erikoispiirteet, sekä alueet, joille tuulivoiman toteuttaminen voi aiheuttaa merkittäviä haittoja matkailulle.

Tornion kaupunki pyytää Lapin liittoa muuttamaan Liite 5 Karttakyselyn aurinkovoima-alueiden 37 ja 38 osalta taulukon otsikoista tuulivoiman aurinkovoimaksi. Samoin kaupunki pyytää tarkastamaan puoltavien ja vastustavien vastausten kohdentamisen kyseisiin alueisiin Tornion kaupungin alueella. Molempien kohteiden vastustavissa vastauksissa mainitaan mm. vaikutukset poronhoitoalueeseen ja mökkiläisiin. Tornion kaupunki ei ole poronhoitoaluetta, eikä alueen 37 läheisyydessä ole vapaa-ajan asuntoja. Lisäksi alueella 38 esitetään huoli vaikutuksista Inarinjärven läheisyyteen rakentamisesta.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kujala Jukka
Päätösehdotus	Hyväksytään lausunto toimitettavaksi Lapin liittoon.
Päätös	<p>Antti Kaarlela (Lapin liiton hallituksen jäsen) poistui esteellisenä (yhteisöjäävi) asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.</p> <p>Hyväksyttiin päätösesitys siten muutettuna, että Aurinkovoima-alueet otsikon alla 6. kappaleen ensimmäisen virkkeen sijaan - sanan tilalle vaihdettiin lisäksi -sana.</p> <p>Päätettiin pitää pöytäkirja kokouksessa tarkastettuna tämän pykälän osalta.</p> <hr/>